

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

טופס סילבוס לסטודנט

המחלקה לחינוך סמסטר א' תשפ"א 2019-2020

שם הקורס: התמודדות עם בעיות התנהגות במסגרות החינוך- באוריינטציה מערכתית.

מס' קורס: מס' הקורס סמ' א' 12920653

שם המרצה: יפעת דגן
שעות קבלה: בתיאום מראש

יעדי ההוראה:

מטרת הקורס היא להעמיק בהכרות עם תופעת בעיות התנהגות של ילדים ובדרכי ההתמודדות של מסגרות החינוך עימה. במהלך הקורס יפתחו הסטודנטים ראייה מערכתית המקדמת התבוננות בהקשרים בסביבת הילד, יחסי הגומלין בניהם ומיפוי המערכת על כוחותיה וקשייה לטיפול בבעיות התנהגות.

פרשיות לימודים:

הקורס ישלב ידע תיאורטי, לצד התנסויות חווייתיות של המשתתפים, תוך ניסיון לתת מענה לדילמות ולמקרים העולים מההתנסות של הסטודנטים.
הנושאים בהם יעסוק הקורס:

א. קשיי ההתנהגות:

אבחנה – המשגה תיאורטית
גישות טיפוליות שונות
השפעות חברתיות ותרבותיות על התופעה.

ב. התמודדות המסגרת החינוכית עם קשיי התנהגות:

מורכבות הטיפול בבעיות התנהגות מנקודת מבטם של גורמים שונים במערכת (כגון הורים, מנהלת, מחנכת, חברת הילדים, הילד).
התבוננות על המסגרת החינוכית מתוך הגישה המערכתית בהקשר של התמודדות עם בעיות התנהגות.

ג. הובלת תכניות להתמודדות עם בעיות התנהגות על פי הגישה ההתנהגותית והמערכתית.

משקל בציון הסופי **	
נוכחות	- % _____
בחנים ***	- % _____
עבודות	- 100 %
מבחנים	- % _____
סיורים	- % _____
סה"כ	- 100%

עבודת הסיכום בקורס תתבסס על ניתוח מקרה על סמך החומר התיאורטי שהוצג בשיעורים וחומרי הקריאה.

רשימה ביבליוגרפית:

- אוסטרובל, ז. (1995). **פתרונות פתוחים**, שוקן.
- אוסטרובל, ז. (1987) קונסולטציה במסגרות חינוכיות : הצגת מודל אינטגרטיבי . בתוך : א' לסט עורך עבודה פסיכולוגית בבית הספר . ירושלים.
- אליעזר, י. (1996) **שיחת משמעת**. רכס.
- אלפי, א. (2012) . מעגל, סיפור וקסם : שלוש התערבויות כיתתיות לטיפול באלימות מילולית. גרסה אלקטרונית. נדלה ב 27/10/2016, מאתר פסיכולוגיה עברית.
- אנגל-אדלר, ר. (2004). **מוח, הפרעות קשב ולקות למידה**. הוצאת רמות.
- אפטר, הטב, וייצמן, טיאנו (1999) **פסיכיאטריה של הילד והמתבגר**. הוצאת דיונון. עמודים 327-342.
- בארקלי, ר. (2003) **לשלוט ב-ADHD**. הוצאת גליליה.
- בנור (1993) תוכנית התערבות בכיתה לטיפול העצמי ולקידום היחסים הבינאישיים. מתוך לוינסון (עורכת). פסיכולוגיה בבית ספר ובקהילה. הוצאת הדר.
- גולדברג, י. (1987) **בעיות משמעת אצל ילדים**. הוצאת זמורה-ביתן.
- דור חיים (2013) זיהוי הצורך ההתפתחותי שבן נמצאת מערכת חינוכית כבסיס לבחירת מוקדי התערבות ליצירת שינוי. מתוך הפורום המערכתי אגף פסיכולוגיה בשפ"י.
- זילברמן ולוי (תשנ"ו) תרומות אפשריות של הראייה הארגונית של בית הספר להבנת תופעת האלימות בתוכו. עמ' 223-250. מתוך לסט וזילברמן, סוגיות בפסיכולוגיה של בית הספר. הוצאת מאגנס.
- חיים עמית (2006) **הורים כמנהיגים**. הוצאת מודן
- חגי, ע. (2005). **ילד שלי מיוחד**, מודן.
- כהן א' (תשנ"ו) גישות לתפקיד ההורים ומעורבותם בתהליך הטיפול בבעיית ילדם. עמ' 162-198 מתוך לסט וזילברמן, סוגיות בפסיכולוגיה של בית הספר. הוצאת מאגנס
- כצנלסון (2005) **דיאלוג עם ילדים**. עמ' 21-69. הוצאת דביר
- עומר, ח. (2008). **הסמכות החדשה**, מודן.
- עומר, ח. (2002). **המאבק באלימות ילדים**, מודן.
- רוני, ת. (1997). **הדרך לשליטה עצמית**. הוצאת מודן.

Bronfenbrenner, U. (1986). Ecological systems theory. *Annals of Child Development*, 6, 187-249.

Weinblatt, U., & Omer, H. (2008). Non violent resistance: A treatment for parents of children with acute behavior problems. *Journal of Marital and Family Therapy* 34, 75-92.

Olweus, D. (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Cambridge, MA: Blackwell.

Olweus, d. (1991). Bully/victim problems among school children. Some basic facts and effects of a school-based intervention program. In: D. Pepler, & K. Rubin (Eds.), *The development and treatment of childhood aggression* (pp. 411-448). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Shakoor, S.; Jaffee, S. R.; Bowes, L.; Ouellet-Morin, I.; Andreou, P.; Happé, F.; Arseneault, L. (2012). "A prospective longitudinal study of children's theory of mind and adolescent involvement in bullying". *Journal of Child Psychology & Psychiatry*. 53 (3): 254–261.

זור חיים (2013) זיהוי הצורך ההתפתחותי שבו נמצאת מערכת חינוכית כבסיס לבחירת מוקדי התערבות ליצירת שינוי. מתוך הפורום המערכתי אגף פסיכולוגיה בשפ"י.

זילברמן ולוי (תשנ"ו) תרומות אפשריות של הראייה הארגונית של בית הספר להבנת תופעת האלימות בתוכו. עמ' 223-250. מתוך לסט וזילברמן, סוגיות בפסיכולוגיה של בית הספר. הוצאת מאגנס.

חיים עמית (2006) **הורים כמנהיגים**. הוצאת מודן

חגי, ע. (2005). **ילד שלי מיוחד**, מודן.

כהן אי' (תשנ"ו) גישות לתפקיד ההורים ומעורבותם בתהליך הטיפול בבעיית ילדם. עמ' 162-198 מתוך לסט וזילברמן, סוגיות בפסיכולוגיה של בית הספר. הוצאת מאגנס

כצנלסון (2005) **דיאלוג עם ילדים**. עמ' 21-69. הוצאת דביר

עומר, ח. (2008). **הסמכות החדשה**, מודן.

עומר, ח. (2002). **המאבק באלימות ילדים**, מודן.

רוני, ת. (1997). **הדרך לשליטה עצמית**. הוצאת מודן.

Bronfenbrenner, U. (1986). Ecological systems theory. *Annals of Child Development*, 6, 187-249.
Cacioppo, J. T., & Hawkley, L. C. (2005). People thinking about people: The vicious cycle of being a social outcast in one's own mind. In Williams, K. D., Forgas, J. P., and von Hippel, W. (Eds.), *The social outcast: Ostracism, social exclusion, rejection, and bullying* (pp. 91-108). New York: Psychology Press.

Weinblatt, U., & Omer, H. (2008). Non violent resistance: A treatment for parents of children with acute behavior problems. *Journal of Marital and Family Therapy* 34, 75-92.

Olweus, D. (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Cambridge, MA: Blackwell.

Olweus, d. (1991). Bully/victim problems among school children. Some basic facts and effects of a school-based intervention program. In: D. Pepler, & K. Rubin (Eds.), *the development and treatment of childhood aggression* (pp. 411-448). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Shakoar, S.; Jaffee, S. R.; Bowes, L.; Ouellet-Morin, I.; Andreou, P.; Happé, F.; Arseneault, L. (2012). "A prospective longitudinal study of children's theory of mind and adolescent involvement in bullying". *Journal of Child Psychology & Psychiatry*. 53 (3): 254-261.